

מרן רה"י - הרב חיים יעקב גולדויכט זצ"ל

*
הנשמיית האלוקית

"שלח לחמך על פני המים כי ברב הימים תמצאנו" (קהלת יא, א). ולכאורה הוא פלא דהא עינינו הרואות כי לחם הניתן על פני המים יאבד בטרם עת ואיך אמר כי ברבות הימים תמצאנו. ונציע בדברי החכם מכל אדם ביאור עמוק הבנוי על אדני היסודות שהונחו בבית מדרשנו.

אמרו חכמינו ז"ל "שאל עקילס הגר את רבותינו אמר להם מה שכתוב 'ואוהב גר לתת לו לחם ושמלה' (דברים י, יח). הרי כל הבטחות שהבטיח את הגר לתת לו לחם ושמלה, אמרו לו יעקב ששמו ישראל, כך שאל מלפני הקב"ה 'ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש' (בראשית כח, כ) ואתה שבאת אצלנו לא דייך שאתה כמותינו אלא דייך תהא כיעקב בכורו של הקב"ה וסוף דבר לא תעלה על דעתך שיעקב לחם ושמלה שאל, אלא אמר יעקב הבטיחני הקב"ה שהוא עימי ויעמיד ממני את העולם, אימתי יודע אני שהוא עמדי ושמרני כשיעמיד ממנו בנים כהנים אוכלים מלחם הפנים ולובשים בגדי כהונה שנא' - ונתן לי לחם לאכול - זה לחם הפנים, ובגד ללבוש - אלו בגדי כהונה שנא' 'והלבשת את אהרן את בגדי הקדש' (שמות מ, יג) וכן אוהב גר לתת לו לחם ושמלה כלומר שמעמיד בנים מן הגר שאוכלים לחם הפנים ולובשים בגדי כהונה הוי 'בחוף לא ילין גר'..." (שמו"ר יט, ד).

לחם לאכול - זהו לחם הפנים. סוד לחם הפנים נעוץ בדברי חז"ל "אלא מלמד שמגביהין אותו ומראים בו לעולי רגלים לחם הפנים ואומרים להם ראו חיבתכם לפני מקום סילוקו כסידורו. דאמר ר' יהושע בן לוי נס גדול נעשה בלחם הפנים כסידורו כך סילוקו שנא' לשים לחם חם ביום הלקחו" (חגיגה כו ע"ב).

ההתישנות וההתקררות הלא הם נחלת החפץ הגשמי הנתון למאכולת שיני הזמן ופגעיו. אולם החפצים הרוחניים אשר גבוהים המה מעל הטבע אינם משתנים ונשחקים, וגם בחלוף העיתים עומדים הם בצביונם כיום שנבראו בו. לחם הפנים משולחנו של מקום הוא ולפי שכל עניינו ותוכנו רוחניים הם, אף הוא אינו נפגם ומתבלה במשך ימות השבוע ועל כן שעת לקיחתו כשעת סידורו - לחם חם כיום הלקחו. בלחם הפנים נתגלה לעין כל כי אפשר ליקח לחם גשמי ולהפכו ללחם רוחני בהתגלות הסגולה הרוחנית היצוקה בחומר והמעמידתו מעל לחוקי הטבע הם כרגע צאתו מן התנור. ודבר זה גופא

הוא חיבתם של ישראל לפני המקום לפי שעניין הפיכת הארצי לשמימי הוא תכלית הבריאה והוא תעודת ישראל בעולם.

ידוע ומפורסם שעם ישראל הפועל במעגלות עולם החומר וחושף את הנקודה האלוקית הטמונה והגנוזה בכל נוצר תחת מעטה של הסתר וצמצום, הם עצמם מעידים על הגלוי הנפלא דלית אתר דפנוי מיניה ובדבר זה מתפאר ומשתבח בהם יוצרם "עם זו יצאתי לי תהלתי יספרו".

מתוך כך הפסוק שפתחנו בו "שלח לחמך על פני המים" אין הכוונה ללחם הגשמי הנשחת ונפסד בחלוף הזמן, אלא ודאי מכוונים הדברים כלפי מעלה ללחם הרוחני שסודו כלחם הפנים שכל כולו שמימי ורוחני אף שצורה גשמית לו. מתוך כך נתגלית הנקודה האלוקית הפועלת בו ומעמידתו, לחם זה ניצב ועומד בכל פגעי הזמן ובחסרונות הנובעים ממנו, וחזקה עליו שקיומו עומד לעד ולא יתיישן ויאבד אף ברבות ימים רבים. על כן מובטח איש המעלה אשר זכה לשלח לחמו על פני המים ולהעלות את חיי החולין לקו עליון של קדושה - "כי ברב הימים תמצאהו" כי הלחם הרוחני לא יפסד ולא יוזק לעולם, וימיו יאריכו כימי הנצח.

ומה נפלא הדבר שדרשו חז"ל על הפסוק "שלח לחמך על פני המים" את דרשתם על אברהם אבינו: "שלח לחמך על פני המים" ר' אליעזר ברבי סימאי פתר באברהם אבינו אמר לו הקב"ה אתה אמרת 'ואקחה פת לחם', חייך שאני פורע לבניך במדבר וביישוב לעתיד לבא. במדבר - שנא' 'הנני ממטיר לכם לחם מן השמים' (שמות טז, ד) "קהלת רבה (יא) - הם הם דברינו - אברהם אשר הפליא בכוחו הגדול להעלות את הפת לחם הארצית ללחם שמלאכי השרת יכולים להתפרנס ממנו, גילה בזה לדרי מעלה כי מלא כל הארץ כבודו היינו שכבוד הבורא יתברך מתגלה אף בעולם הארצי ובכל יצור גשמי. ועל כך זכה אברהם לזרעו שיתפרנסו במדבר בלחם מן השמים - "לחם אבירים אכל איש" (תהילים עח, כה), לחם שמלאכי השרת ניזונים ממנו - אברהם אבינו הוא האיש שבמעשהו העיד על שייכותם וחלקם של ישראל בניו על היכולת לאכול ולזון מהלחם הרוחני כמבואר. תפקידו של האדם הישראלי הוא לשאוף לכך שאפילו חיי החולין שלו ייעשו על טהרת הקודש ותכליתם להזריח את אור ה' בכל אתר לקיים בכל דרכיך דעהו.